



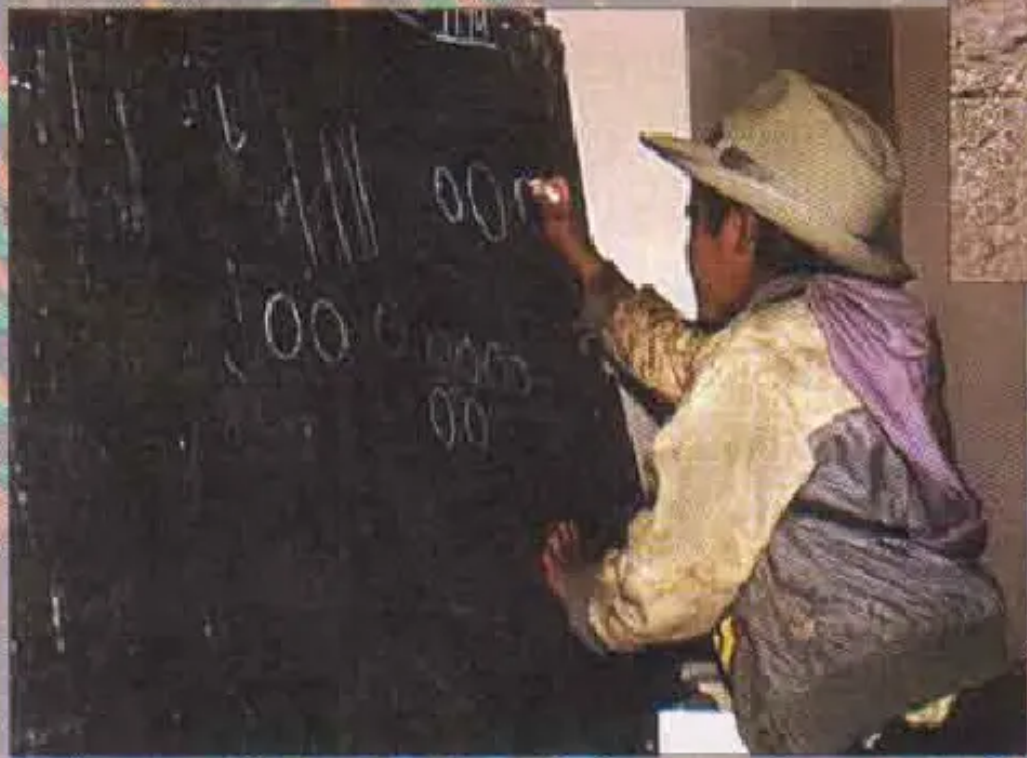
wawakunap ñawinan

Añaskitu

Kimsa chunka iskayniyuq • N° 32 • diciembre 2002
Suplemento del Correo Nawaqman N° 100

**"Jallp' apatapi yachayqayqa
wiñaypaq wiñayninpaq"**

***Nuqayku pukllan,
pukllan
yachakuyku***



***Yachay Wasipiqa
winamanta
yachakunchiq***

Aramasi wawakuna qillqamunku

PAKA
LOS NIÑOS
de
MORUCHATA



Ruthy Martínez Cury 6º B

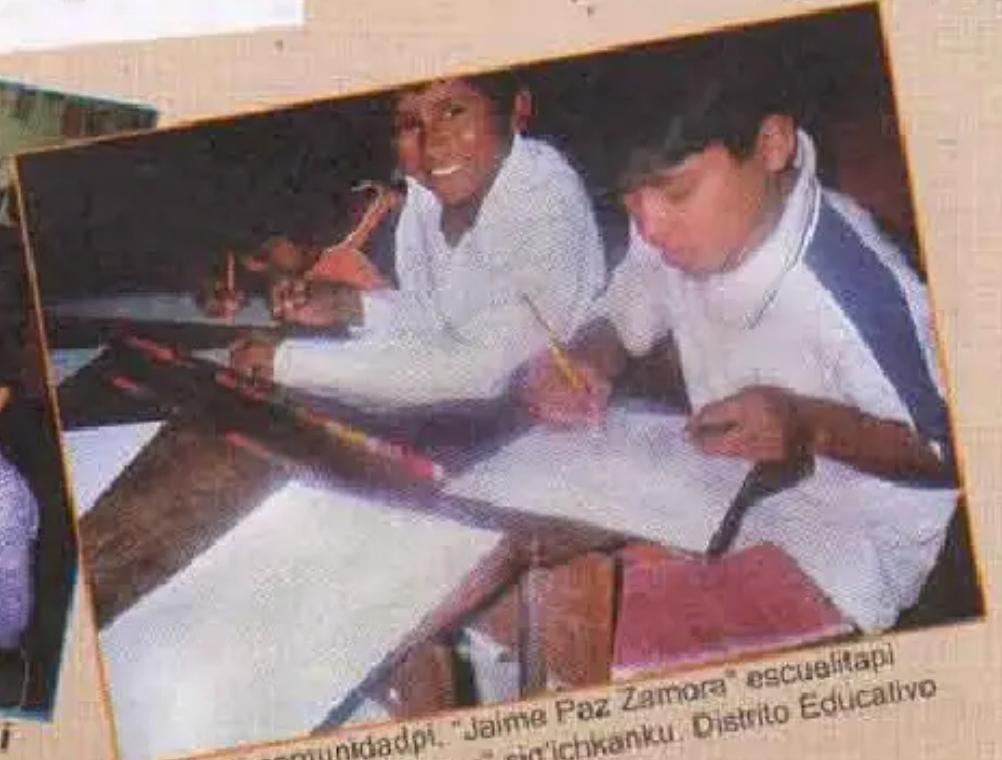


"Añaskitu"

puriykacharimurqa jaqay
Aramasi chiqakunata
wawakunawan
riqsinarikunapaq.
Chaymanta kay jina k'acha
siq'iykunata Morochata
wawakunapaq
apachimusunkichik,
riqsinarikuna nispa.
Qankunapis kay
"Añaskitu" niqta
willariychiq imaynata
kawsankunkichiq,
siq'iychiq, qillqaychiq ima.
Wawapura
parlarinakuychiq.



Aramasipi, Yachay Wasiykupi
"Añaskitu" p'anqata
ñawirichkayku.



Aramasi comunidadpi, "Jaime Paz Zamora" escuelaipi
wawakuna "Añaskituwani" siq'ichkanku. Distrito Educativo
Villa Rivero ukhupi-Cochabamba

Wawakuna qillqarimunku



Qanpis uk cuentota
yachasqaykita, uk
rimaykunata,
imatapis
apachimuy.

Arawi

Allquchaymanta

Allquchay, allquchay
mayllapitaq nanni,
ñugaga maswayki
sapa punchawkun.

#

Allquchay, allquchay

jampuy kayman,

ñugaga, kaypiga sumaq uywakuchkayki
wasitapis ruwawuchkayki.



Campopiqa imallatapis khuskamanta ruwaspapuni yachakunchiq



Trigota ch'akichichkayku jatun tataywan, tataywan, ñañaywan, ñañaypaq warmi wawanwan ima.

"Octubre killapi trigota mayllayku, chaymanta ch'akichiyku. Anchhaypi ch'akichispataq, rumisitusninta aqllayku. Tukuy chayta tatakunaykuwan, jatun tatakunawan yachaqariyku. Paykunawan ñañakunaykuwan ima, pukllaspa, pukllaspa yachaqayku".

"Kaypiqa trigota ch'akichichkayku Molinopi jak'uchinaykupaq. Chay jak'umantaqa. Todos Santospaq urpusta ruwanaykupaq, almaspaq suyarichinapaq chanta resachinapaq ima".

Ajinata willariwanchiq Ariel Fernandez Challwamayu comunidadmanta, Vacas chhiqapi, provincia Aranimanta.

Escuelapiqa wjinamanta yachachiwanchiq

"Yachay Wasipiqa, profesorwan, uk
pizarrapi yachakuyku".

"Pay yachasqanta yachachiwayku. Chaypi
ñawiriyku, qillqariyku. Lápiz jap'ispa,
papelpi yachayku.

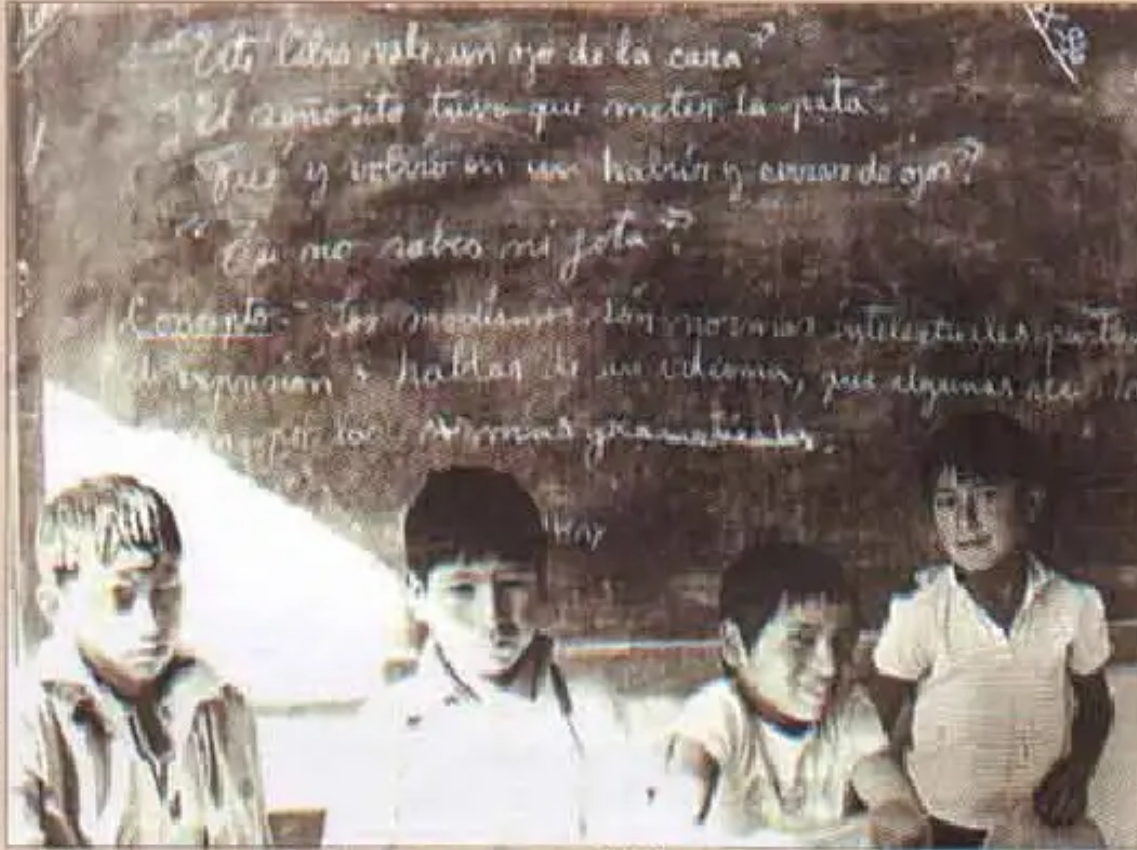


Foto Archivo CENDA

Wawakuna escuela Raqaypanpapi - 1986



"Ñawpaqtaqa castilla
qallupi yachachiwayku,
qhipanta qhichwa
qallunchiqpi yachakuyku.
Nuqayku munayku
iskaynin qallupi
yachaywasi kananta".

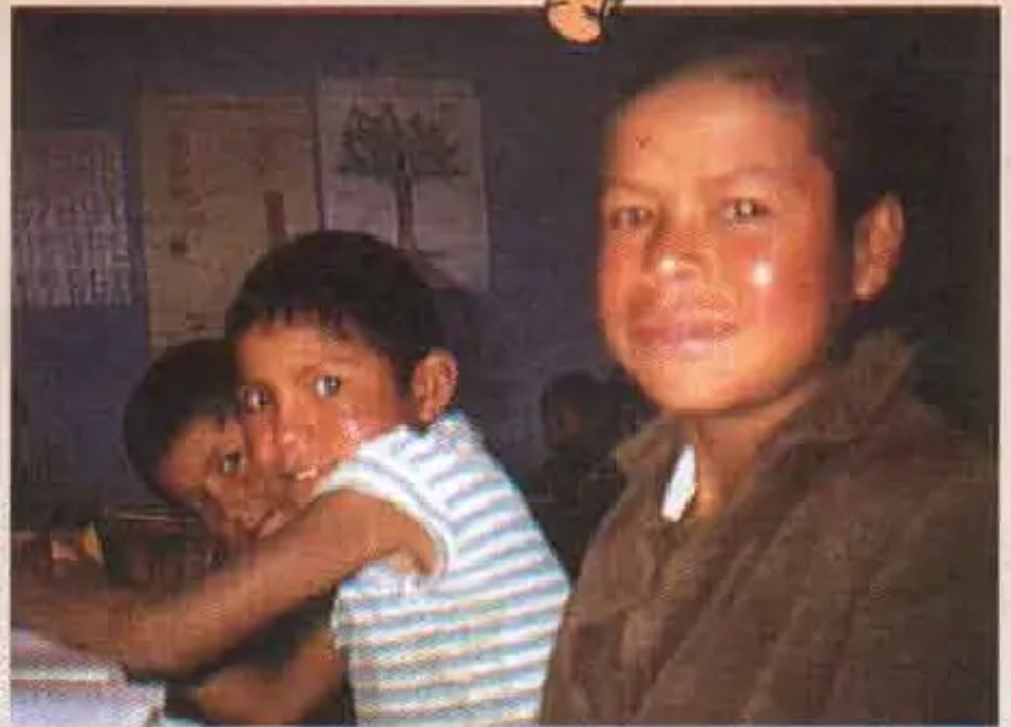


Foto Archivo CENDA

Wawakuna Raqaypanpapi escuelapi



**Comunidadniyki imaynataq Yachay
Wasi, qanpis willariwayku. Imaynata
yachachisunkichiq, imataq aswan
waliq kanman**

Wawakuna Aramasí
Comunidadmanta willariwayku,
imaynatataq paykuna Todos Santos
raymita ruwarinku.

Todos Santosmanta

Urpusta ruwayku:

"Nuqayku Trigo jak'uta, chile jak'utawan
levadurawan ima chhapuspa
tinkuchinchiq, kachi yak'uta chayman
jieh'ayku, ukehika azukitartawan
churayku.

Chaymanta ruwayku muyitullata chanta
k'uyurpanchiq, chanta chhuqitusta, t'anta
wawasta ruwayku: intita, killata, pilita,
llamata, yuthuta, jamp'atusta, waq kunata
ima.

Chanta ehamatapis, q'aspastapis ruwayku.
Chay q'aspasqa jatuchi q'antas
mantekawan patanpi jaywisqas".



Aramasipi wawakuna Todos Santosmanta parlarichkanku

"Misk'ita mikhuriyku"

"Mamakunayku Todos
Santos p'unchaypipuni
sumaq misk'ita
wayk'urinku: Wallpata,
quwita, papatawan,
macarrontawan,
runtutawan. Lawata
castilla uchitusniyuqta,
manachay quesitusniyuqta
mikhurikuyku.

Chaytapis
yacharillaykutaq
qhawarispá, yanaparispá.



¡Todos Santosmanta ay
palomitay,
San Andresman killa,
por vos vidity!



"ALABADOS"

Alabadostapis ruwariyku...

Jesucristo chinkapusqa
mamitantaq chinkallantaq
uk cordero acompañando
una estrella k'anchando.

¡Urpu también!

"Resariq riyku"

Viernes tula wasisman tatasniyuwan khuska resaq
riyku, chaypi almaspaq churapuyku.
Runakunaqa achkata ukyachiwayku, machasqas
kachapuwayku

Chanta Tomankichiqchu?
Tomaykupuni piña vasuspi.

Machaykunkichiqtaqchu?
Mana, mana, chaykamachu
jawaman llusiytawan thuqarparimullaykutaq,
manchayqa ch'aki queso apakuyku, chaywan ma
machakuykuchu.

Kay wataqa panteonman resaq rirqayku, resachidoro
almasnirpaq resachiwanchiq, chaymantataq urpusta
quwanchis, misk'ista, piñasta, sandiasta, wallpasta,
t'antasta, pichonesta, tukuy laya mikhunata ima.



Todos Santos raymipi wawakuna imapi yanapankichiq?

"Trigo mayllaypi, chanta trigo mayllasqata
ch'akichinchiq, cobijasta astana tiyan, chaypi
ch'akichinapaq, chantapis trigota qhawana
tiyan wallpas, khuchis ima mana
mikhukapunapaq. Chay trigo ch'akiptin
molinoman jak'uchinapaq apana tiyan, chanta
chay jak'uan, chile jak'utawan ima
chaqruspa, urpusta ruwayku"

Yuuu... Añaskituta riqsinqichichu?

Uk napaykuy chayachimuni kay llaqtaymanta, Añaskituta wawamasikuna astawan ñawirichunku nini. Pedro Carrillo



Tapuy: Kayniqpi Añaskitu kanchu?

Wawa: Ari, uqata, papata thawin.

Tapuy: Maypi tiyakunri?

Wawa: Ura mayupi. Añaskitu urasninpi purin papas tinqan qhuchi jina

Tapuy: Imaynataq, jantunchu?

Wawa: Juch'usitulla, misichhikalla. Añaskitu lunkito, chhirqa chupita, rakhu í. Imapis wañuchiyaptin thasamun asnata respetachikunanpaq jina.

Pedro Carrillo, waq wawakunawan ima Añaskitu monte uywamanta parlariqanku. Murumuntani comunidadqa Morochata ukhupi kachkan, paykunapis, yachachiqninkuwan sumaq kusiyan Añaskituta ñawirinku.



Jurjo killapi Murumuntani chiqaman "Añaskitu" chayarqa, wawakunawan pukllarinanpaq, riqsinarinkunanpaq. Paykunata pachi niyku.

Qanchis

Pukllankunaaaaa...



Imasmari... Imasrichus kanman



Uyuni chiqapiqa kay
jinamanta imasmarita
ruwariyku

**Aramasi comunidadmanta kay
imasmarikunata tukuy
wawakunapaq apachimullankutaq.**

*Hamas Quito Te mando una
Carta Parati de Aramasi
adivinanzas*



Carlos Alvarez

Jaqay urqumanta lliphiq,
lliphiq k'anchamuchkanman

Wilson Orellana

Patan patanpi,
cruz kanman

Wawakuna, yachachiqkunawan kay jina k'achituta
qillqarinku. Chaymanta pachi niyku. Ajina kusi
sunquwan puraqmanta llank'arinallapuni,
wawakuna aswanta nawpaqman rinankupaq.

UYUNI - Sud Potosi

IMASMARIS

Imasmari imasmaris chus?
Kanman jawanta
anlanka jina phawanman
ukhuntaq trarturina
purinman imataq Kanman?



Imasmari imasmari chus?
Kanman juk juk k'ituman
yaykunman yanataq
yuraqtaq.
imataq Kanman

Imasmari imasmari chus?

Kanman? Tukuy munakunkuman
anchafa Tukuy sungunwan muskhin
kuman imataq Kanman



Imasmari imasmari chus?
Kanman? Uman yuraq
pansan qumir
imataq Kanman

RUWAQ JUANA ISABEL VARGAS
MARTINES CURSO 3ER AÑO 1999

Ariel

Uk qaqamanta lap'aq
lap'aq nimuchkanman

Astan Zambrana

Uk jusk'umanta
iskay jusk'usman
pasanman

Daisy Vallejos

Uk q'illu
palomita
yaykunman
anaranjadutaq
lluqsinman

Kutichiykuna:

- QALLI
- PANTALON
- BUBULO
- Q'AYTUMORO
- ESPEJO

